

ПЕРСПЕКТИВИ ВСТУПУ УКРАЇНИ В НАТО: ПОЛІТИЧНИЙ РУХ ТА ГРОМАДСЬКА ДУМКА

В сучасному світі Україна виступає, як учасник глобальних процесів уніфікації та культурної, політичної і економічної інтеграції, які досить важливі для подальшого розвитку держави.

¹ Курсант 2 курсу військово-юридичного факультету Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

Такий об'єктивний шлях, який носить системний характер є не відкладним в 21-му столітті. Світ стає більш зв'язаним і залежним від усіх його суб'єктів. Відбувається збільшення кількості інтегрованих суб'єктів та збільшення численності спільних проблем для цих суб'єктів.

В історії початком міжнародних процесів інтеграції було створення Великого шовкового шляху, що поєднав собою Римську імперію і Китай. Власне це було першим проявом утворення глобального ринку і подальшим поштовхом військово-політичної та економічної експансії європейцями планетарного ринку. Але в подальшому людство ділилось на різні ворожі табори результатом чого стало відособлений від решти людського співтовариства розвиток деяких держав.

Новим ж поштовхом глобалізації можна назвати події середини ХХ ст. : 1.Створення Міжнародного валютного фонду; 2.Утвердження Світового банку; 3.Сформована Організація Об'єднаних Націй 4. Створення НАТО (від англ. North Atlantic Treaty Organization). В ХХІ столітті яскравими прикладами є спільна світова боротьба проти тероризму після подій 11 вересня 2001 року та спільні дії центробанків провідних країн у 2007 році та початок економічної кризи.

Євроатлантична інтеграція – достатньо спірне питання сучасної політики України. В Україні існують два табори як скептиків так і оптимістів Євроатлантичної інтеграції. Політичному житті держави вже традиційним стало питання про вступ України в НАТО. Так згадуючи 2000-ні роки можна замітити коливання політичної хвилі то в одну то в іншу сторони, загалом в наслідок дій Леоніда Кучми. Але сьогодні Президент не має таких повноважень в зовнішньополітичній діяльності завдяки посиленню ролі парламенту і урядової коаліції. Хоча, у питаннях української інтеграції в НАТО Президент і парламент діють в одному напрямку. Так у офіційному зверненні П. Порошенко підкреслив: «Одним з головних пріоритетів зовнішньої політики України є поглиблення співпраці з НАТО з метою досягнення критеріїв, необхідних для членства в цій організації. Сьогодні ми проводимо реформування сектору безпеки і оборони України відповідно до стандартів НАТО з метою посилення обороноздатності країни, що є необхідним для протидії агресії з боку Росії». Верховна Рада України, в свою чергу, в 2014 році внесла зміни до двох законів, відмовившись від позаблокового статусу держави. У 2015 році військова доктрина передбачає відновлення курсу в НАТО: Україна повинна до 2020 року забезпечити повну сумісність своїх зброй-

них сил з силами країн-членів НАТО. «Через цей документ червоною ниткою проходить тема євроатлантичної інтеграції, необхідність приведення оборонно-військової системи нашої країни у відповідність зі стандартами Північноатлантичного альянсу, досягнення критеріїв членства. До 2020-го треба забезпечити повну сумісність ЗСУ з відповідними силами держав-членів НАТО», – підкреслив Президент України.

Слід зазначити, що перспективи вступу України в НАТО досить обговорюванні серед політичної еліти держави. Хоча більшість політологів і дипломатів вважають таку перспективу досить «туманною» для України, важко оспорити той факт що в більшості своїй ці експерти сходяться на тому, що така інтеграція є нагальною необхідністю для державної безпеки і можливості подальшого розвитку. На їх думку всі можливості для цього відкриті.

Однак, з іншого боку скептики будучи не згідними з ідеєю вступу України в Альянс приводять свої аргументації. Вони прогнозують в разі підтримки курсу на інтеграцію в північноатлантичний Альянс ускладнення ситуації в країні. Так, український політтехнолог Володимир Грановський переконаний, що такий курс призведе до втрати територій: «...» 60% за НАТО ». А 40%? Адже 40% – це дуже багато. А що робити з цими сорока, якщо вони будуть категорично проти? Втрачати далі території...» – наголосив експерт.

Це обумовлено розширенням кола тих, хто незгодний із можливим вступом України до НАТО, яке в свою чергу можна пояснити усталенням певних міфологем навколо співпраці України з північноатлантичним альянсом. Переважною більшістю вони складались в процесі політичної боротьби в Україні, але продовжуються з'являться і на сучасному етапі.

В утворенні такого руслу громадської думки не останню роль відіграло пострадянський спосіб мислення і певні традиційні стереотипи того часу. Так як досить активно проводилась робота з сторони політичних пропагандистів щодо НАТО. Північноатлантичний Альянс визначався, як агресивний блок якому гідно протистоїть більшість світу.

При цьому, показовим є те, що більшість громадян нашої країни підтримує курс інтеграції України в НАТО. Так, згідно з опитуванням, проведеним Фондом «Демократичні ініціативи» ім. Ілька Кучеріва та соціологічною службою Центру Разумовка, більшість жителів України висловлюється за вступ країни до Північноатлантичного Альянсу. За даними дослідження, за вступ України в НАТО в цілому висловилися

64% респондентів, проти – 28,5%. При цьому частина тих, які підтримують вступ громадян коливається залежно від регіону. Так, на Західній Україні «за» висловилися 89% опитаних («проти» – 4%), у Центральному регіоні «за» – 73%, «проти» – 19%, Південна Україна також висловилися «за» – 60% і 40% «проти».

Противниками вступу в НАТО показали себе мешканці Сходу («проти» 64%, «за» 30%) і підконтрольних Україні територій Донбасу (відповідно 54% і 36%).

При цьому лише 8% респондентів визнали себе добре проінформованими щодо наслідків вступу чи невступу країни в НАТО. 36% вважають себе мало проінформованими, а 16% – не інформованими зовсім.

Підтримка військового союзу з Росією та іншими державами пострадянського простору серед громадян України за останні чотири роки впала з 26% до 8%.

Такі висловлювання політичної еліти та результати громадського опитування наштовхують на наступну думку: євроатлантична інтеграція є досить перспективною і можливою для України, більшість громадян і експертів підтримують такий процес, але незважаючи на це достатньо велика кількість питань виникає у третини громадян. Результати соціологічних досліджень виявили такі характерні для України питання про НАТО:

1) на думку багатьох скептиків вступ до НАТО вимагатиме від України значних додаткових витрат бюджетних коштів. Хоча, Військовий компонент НАТО вимагає суттєвих капіталовкладень у рамках національного бюджету. Однак основні гроші витрачаються не на нарощування кількості озброєнь, а на їх якісне поліпшення та на створення нормальних умов служби і життя для військовослужбовців та їх сімей.

2) вступ України до НАТО зіпсує відносини з Росією – досить не розумні висловлювання так як з одного боку як і Україна так і Росія мають партнерські стосунки з НАТО а з іншого що Київ що Москва провводить агресивну політику по відношенню один до одного і інтеграція в НАТО не сильно вплине на це становище.

3) зі вступом до НАТО Україна втратить суверенітет. Теж досить нелогічне висловлювання так як усі без виключення питання діяльності Альянсу узгоджуються з усіма його членами і це означає що якщо лиш одна країна буде проти рішення не може бути прийняте

4) вступ України до НАТО призведе до перетворення її на військовий табір, заповнений базами НАТО. Така ситуація не можлива так як

в Конституції України прямо передбачено: (Стаття 17 Конституції) Української держави забороняє розміщення іноземних військових баз на території України і, відповідно, прийняття такого рішення без урахування ставлення до нього народу України може розцінюватися лише як спроба узурпації влади.

Отже звертаючи увагу на сказана раніше можна дійти висновку, що позитивні факти процесу інтеграції для України неможливо заперечити і не потрібно. Особливо же інтеграції в військовий блок НАТО, який гарантуватиме безпеку кордонів і повний суверенітет в середині країни, розвинуту інтернаціональну капіталізацію в український ринок, а також розвиток в сфері освіти і науки. В свою чергу думка табору скептиків в більшості досить не обгрунтована і не доцільна щодо процесів входу України в НАТО. В більшості така думка виходить із не досконалості інформаційної політики України і російського втручання в ґрунтування політичною і ідеологічною думки громадянина України.

Література:

1. Павлюк М. Україна – НАТО: правовий аспект : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юр. наук : спец. 8.03020201 «міжнародне право» / Павлюк М. – Чернівці, 2008. – 2 с.
2. Указ Президента України «про Стратегію сталого розвитку «Україна – 2020» // Офіційний вісник України. – № 51.
3. Нет альтернативи вступлення в НАТО – Скипальський [Електронний ресурс] // Биржевой лидер. – 2015. – Режим доступу до ресурсу: <http://www.profi-forex.org/novosti-mira/novosti-sng/ukraine/entry1008274695.html>.
4. Власюк О. С. Україна в системі міжнародної безпеки: Монографія / Національний інститут проблем міжнародної безпеки. – К.: НІПМБ. – 450 с.
5. Україна-НАТО: діагностика партнерства. // Інститут світової політики. Norwegian embassy. – С. 48.
6. Євроатлантична інтеграція України: проблеми та перспективи – Івано-Франківськ: Міністерство освіти і науки України Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, 2007. – 102 с.
7. Битяк Ю. П., Яковюк І. В. Стратегія національної безпеки України: на шляху до оновлення // Воркшоп: «Інформаційна безпека як частина національної безпеки у Східній Європі». -Харків:Право, 2016.-С.86–93.

Науковий керівник: полковник **Зіняк Л. В.** к.ю.н., начальник кафедри військового управління та права Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого.